

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudců JUDr. Naděždy Treschlové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci žalobce: **Mgr. J. H.**, nar. X, bytem X, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, v řízení o žalobě rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2022, č.j. 10.01-000014/22-002,

takto:

I. Rozhodnutí České advokátní komory ze dne 2. 2. 2022, č.j. 10.01-000014/22-002, **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- [1] Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2022, č.j. 10.01-000014/22-002 (dále jen „napadené rozhodnutí“) kterým žalobci nebyl k jeho žádosti ze dne 7. 1. 2022 určen advokát k poskytnutí bezplatné právní služby podle ustanovení § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2021, č.j. 4 Ads 286/2021-51.
- [2] Žalobce v podané žalobě ke skutkovému stavu věci uvedl, že dne 25. 11. 2021 mu bylo doručeno usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2021, č.j. 4 Ads 286/2021-50, jímž byla pro nepřijatelnost odmítnuta jeho kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem č.j. 42Ad 26/2018-53. Do 25. 1. 2022 pak žalobci zůstala zachována zákonná 2 měsíční lhůta pro podání ústavní stížnosti. Dále uvedl, že napadené rozhodnutí mu bylo doručeno nejen po více jak 28 dnech od podání žádosti, ale dokonce až po více jak 10 dnech od uplynutí zákonné lhůty pro možnost podání ústavní stížnosti.

- [3] Žalobce namítal, že tvrzení žalované, dle kterého má na vydání rozhodnutí o určení advokáta lhůtu 30 dnů, je nepravdivé, neboť taková lhůta není nikde v zákoně o advokacii zakotvena. Dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jenž je subsidiárním pramenem práva, má každý správní orgán povinnost rozhodnout bezodkladně, a to zejména, když sama žalovaná ve svém vzorovém formuláři pod bodem III. vyžaduje od žadatele odpověď, zda existují nějaké zvláštní okolnosti opravňující přednostní vyřízení žádosti (zejména povinnost dodržet stanovené lhůty). Žalobce na tento dotaz odpověděl, že lhůta pro podání ústavní stížnosti uplyne dnem 25. 1. 2022. Dále namítal, že do konce zákonné 2 měsíční lhůty pro podání ústavní stížnosti zůstala ode dne podání žádosti (dne 7. 1. 2022) zachována lhůta 18 dnů, což je dle žalobce lhůta pro určení advokáta zcela dostatečná. Rozhodnutí žalované odůvodněné údajným včasným nepodáním žádosti tak žalobce označil za svévolné a nezákonné. K tomu uvedl, že může na několika rozhodnutích žalované, která se týkají jeho jiných žádostí o určení advokáta doložit, že k určení advokátů došlo i v mnohem kratších lhůtách než 18 dnů zbývajících od podání žádosti do uplynutí lhůty pro podání ústavní stížnosti.
- [4] K argumentu žalované, že neuvedl žádný důvod, proč žádost podal teprve po uplynutí 2/3 zákonné 2 měsíční lhůty, namítal, že žádnou takovou povinnost nemá. Sama žalovaná totiž ve svém vzorovém formuláři pod bodem III. vyžaduje od žadatele tento údaj: *„Jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout (Nevyplňujte, žádáte-li o určení advokáta pro řízení před orgánem veřejné správy nebo řízení před Ústavním soudem).“* Žalobce tak nebyl povinen na tento dotaz odpovídat, přesto nad rámec svých povinností uvedl jména alespoň dvou advokátů z řady oslovených, u nichž vyčkával, zda jeho žádost o bezplatné zastoupení přijmou či odmítnou.
- [5] Žalovaná v písemném vyjádření k podané žalobě navrhovala její zamítnutí. Uvedla, že kritérium běhu času, resp. délka lhůty pro vyřízení žádosti o určení advokáta, je stanoveno zákonodárcem právní normou relativně neurčitou, tj. obratem „bez zbytečného odkladu“. Žalovaná musí v rámci vyřízení žádosti provést správní uvážení, zda jsou pro vyhovění žádosti splněny všechny stanovené podmínky, přičemž každý případ je nutno posoudit individuálně. Žádosti se posuzují v časové řadě nápadu žádostí, když sama o sobě nemůže být kritériem pro přednostní posouzení konkrétní žádosti běžící lhůta pro úkon, pro který žadatel žádá advokáta určit – zde pro podání ústavní stížnosti. Do hry tak vstupuje dle žalované silnější kritérium, a to včasnost podání žádosti dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Žalovaná totiž musí brát v úvahu časový rozměr doručení určení advokáta k poskytnutí právní služby konkrétnímu určenému advokátovi s tím, že advokát by se měl sejít s klientem, převzít jeho zastoupení, seznámit se soudním spisem, ověřit si recentní judikaturu v dané věci, přičemž potřebuje i nutný čas pro sepsání samotného podání. Žalovaná uvedla, že podání ústavní stížnosti ve lhůtě kratší 1 měsíce ode dne doručení vyhovujícího opatření žalovaného o určení advokáta je nutno vnímat jako hraniční. V daném případě zbývala ke dni nápadu žádosti žalobce z dvouměsíční lhůty již pouze 18 dní. Vyhovující opatření by tak pro určeného advokáta bylo nereálné, i kdyby k doručení advokátovi došlo dnem 2. 2. 2022. Dále uvedla, že v dané věci rozhodla dne 2. 2. 2022, tj. 26 dní od nápadu věci. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2006, č.j. 6 Ads 50/2005-63 uvedla, že rozhodla v zákonné lhůtě vzhledem k charakteru řízení.
- [6] Žalovaná dále k argumentům žalobce ohledně uvedení důvodu zvláštních okolností pro přednostní vyřízení žádosti ve vzorovém formuláři ČAK uvedla, že tyto formuláře nejsou

žalované, ale jde o přílohy vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb. Žádný zvláštní osobní důvod, proč se žalobce obrátil na žalovanou se svou žádostí až dne 7. 1. 2022 (rozhodnutí kasačního soudu mu bylo doručeno dne 25. 11. 2021), neuvedl.

- [7] K argumentu žalobce, že v několika jiných (předchozích) žádostech žalobce k určení advokáta došlo ze strany žalované k určení advokáta i v mnohem kratších lhůtách než 18 dnů zbývajících od podání žádosti do uplynutí lhůty pro podání ústavní stížnosti, žalovaná uvedla, že toto tvrzení žalobce nijak nedoložil. Uvedla, že po 1. 7. 2018 podal žalobce 3 žádosti o určení advokáta: 1) č.j. 10.01-001366/18 – žádost doručena dne 14. 11. 2018, rozhodnutí o zamítnutí dne 21. 11. 2018; 2) č.j. 10.01-000014/22 – žádost doručena dne 7. 1. 2022, rozhodnutí o zamítnutí dne 2. 2. 2022; 3) č.j. 10.01-000035/22 – žádost doručena dne 17. 1. 2022, rozhodnutí o určení 25. 1. 2022 (lhůta pro podání ústavní stížnosti byla dne 10. 3. 2022). Poslední uvedený případ dle žalované dokládá, že pro vyhovující rozhodnutí je významným ohledem i včasnost podané žádosti – žalovaná zde sice rozhodla po 8 dnech od nápadu, ale i kdyby tak učinila za stejných 26 dní, tj. dnem 12. 2. 2022, tak by zůstávalo určenému advokátovi pro podání ústavní stížnosti do 10. 3. 2022 stále ještě 28 dní. Doplnila, že z hlediska počtu nápadu žádostí od žalobce eviduje celkem 20 řízení, z toho pouze v 6 případech bylo rozhodnuto o nevyhovění žádosti.
- [8] K námitce žalobce, že žalovaná ve svém vzorovém formuláři nevyžaduje doložit, proč žadatel podává žádost po uplynutí 2/3 zákonné dvouměsíční lhůty k podání ústavní stížnosti, žalovaná uvedla, že tento formulář má rubriku (bod III., str. 3) s označením „*Existují nějaké zvláštní okolnosti opravňující vyřízení Vaší žádosti*“. Žalobce zde uvedl pouze dvouměsíční lhůtu pro podání ústavní stížnosti, ale nikoli důvod, proč se na žalovanou se žádostí obrátil až dne 7. 1. 2022. Žalobce se tak dle žalované nestaral řádně a včas o svá práva.
- [9] Při ústním jednání před soudem konaném dne 12. 1. 2023 setrvala žalovaná na svých argumentech uplatněných v písemném vyjádření k podané žalobě. Žalobce se z ústního jednání předem písemně omluvil z důvodu nemoci, přičemž souhlasil s projednáním věci bez jeho osobní přítomnosti.
- [10] Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
- [11] Žalobce požádal žádostí ze dne 7. 1. 2022 o určení advokáta dle ustanovení § 18c zákona o advokacii k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2021, č.j. 4 Ads 286/2021-51.
- [12] Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 2. 2. 2022, č.j. 10.01-000014/22-002, rozhodl předseda ČAK, že žalobci se advokát k poskytnutí bezplatné právní služby dle ustanovení § 18c zákona o advokacii neurčuje.
- [13] V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobce v žádosti uvedl, že lhůta pro podání ústavní stížnosti končí dne 25. 1. 2022. Žádost byla žalované doručena dne 7. 1. 2022, tj. 18 dnů před vypršením žalobcem uvedené lhůty. Dále uvedla, že má na vydání rozhodnutí o určení advokáta lhůtu 30 dnů, kterou lze případně prodloužit, a že žádosti jsou vyřizovány postupně podle data doručení. Dále uvedla, že je třeba vzít v potaz, že případně určený advokát musí mít také dostatečný časový prostor pro převzetí věci, seznámení se s ní, vyhodnocení stavu věci a případné vypracování podání. Žalobce pak v žádosti neuvedl žádný důvod, proč žádost podal teprve po uplynutí 2/3 zákonné

dvouměsíční lhůty k podání ústavní stížnosti. Žádost tak dle žalované nebyla včasná podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii.

- [14] Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
- [15] Podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii: „*Ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.*“
- [16] Podle ustanovení § 18c zákona o advokacii: „(1) Žadatel, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.
(2) Žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje
a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a
b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).
(3) Nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
(4) K žádosti musí být přiloženy doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti včetně vzoru jejího formuláře a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komorě sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.
(5) Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.
(6) V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zneužití práva, zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenabrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení. (...)“
- [17] Podle ustanovení § 72 odst. 3 zákona o Ústavním soudu: „Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli

k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.“

- [18] Soud předně konstatuje, že podle právní věty rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2008, č.j. 6 Ads 19/2008-103, je rozhodnutí o určení advokáta Českou advokátní komorou (ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii) rozhodnutím v oboru veřejné správy a podléhá přezkumu ve správním soudnictví.
- [19] Obecně pak platí, že poskytování právních služeb je činnost úplatná s tím, že si klient advokáta vybírá a hradí mu odměnu. V rámci ochrany práva osob na přístup k soudu, však může ve výjimečných případech vzniknout vztah mezi klientem a advokátem i rozhodnutím soudu nebo žalované dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Smyslem určení advokáta podle ustanovení § 18 až 18d zákona o advokacii je poskytnout právní pomoc zejména nemajetným žadatelům k zachování jejich práv na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
- [20] Ke skutkovému stavu pak soud uvádí, že ze správního spisu vyplývá a mezi účastníky není sporné, že žalobce žalovanou požádal o určení advokáta k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2021, č.j. 4 Ads 286/2021-51. Žalovaná žádosti žalobce nevyhověla, neboť žalobce nesplnil podmínku uvedenou v ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Dospěla k závěru, že jeho žádost nebyla včasná, neboť byla podána 18 dnů (dne 7. 1. 2022) před vypršením lhůty pro podání ústavní stížnosti (dne 25. 1. 2022).
- [21] Zákon o advokacii nestanovuje konkrétní lhůtu k podání žádosti o určení advokáta. Z výše citovaného ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii vyplývá, že žádost určení advokáta k poskytnutí právní rady dle ustanovení § 18a nebo právní služby dle § 18c zákona o advokacii musí být toliko včasná. Tento požadavek podle názoru městského soudu má zajistit, aby poskytnuté právní služby (event. rady) byly pro žadatele efektivní, a byl tak tím splněn účel určení advokáta, jak uváděla i žalovaná v napadeném rozhodnutí. Včasnost žádosti je pak dle soudu vždy nutné posoudit individuálně. Lhůta k podání ústavní stížnosti činí 2 měsíce, je propadná a po jejím uplynutí Ústavní soud stížnost odmítne jako opožděnou [ustanovení § 72 odst. 3 a § 43 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu].
- [22] Soud dále považuje za nutné korigovat závěr žalované uvedený v napadeném rozhodnutí, tj. že má na vydání rozhodnutí o určení advokáta lhůtu 30 dnů, kterou lze případně i prodloužit. Zákon o advokacii totiž v ustanovení § 55 odst. 1 stanoví, že „[v]e věcech uvedených v § 44 odst. 3, § 45 odst. 2 [pozn. soudu: v písm. a) je zakotvena pravomoc předsedy České advokátní komory rozhodovat o určení advokáta podle ustanovení § 18a až § 18c] a v § 46 odst. 6 postupují orgány Komory podle správního řádu, nestanoví-li tento zákon něco jiného. Ustanovení § 10 a 11, 13, 58 až 63, § 71 odst. 3 až 5, § 73 odst. 1, § 80 až 100, 103 až 129, 134 až 139, 141 až 152 a 178 správního řádu se přitom nepoužijí.“ Zákon o advokacii pak jednak stanoví, že Česká advokátní komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, a to „bez zbytečného odkladu“ (srov. ustanovení § 18c odst. 5 věta první tohoto zákona), jednak v ustanovení § 55 odst. 1 věta druhá výslovně uvádí, že se nepoužije mimo jiné ustanovení § 71 odst. 3 správního řádu [„Pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba a) až 30 dnů,

jestliže je zapotřebí nařídit ústní jednání nebo místní šetření, je-li třeba někoho předvolat, někoho nechat předvést nebo doručovat veřejnou vyhláškou osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo jde-li o zvlášť složitý případ, b) nutná k provedení dožádání podle § 13 odst. 3, ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny. []. Závěr žalované, že na vydání předmětného rozhodnutí má 30 dnů, je tak v přímém rozporu se zákonem o advokacii, neboť ten žalované ukládá, aby takové rozhodnutí vydala „bez zbytečného odkladu“.

[23] Ostatně žalovaná si byla pravděpodobně vědoma tohoto svého pochybení ohledně stanovení lhůty pro vydání rozhodnutí, neboť ve svém vyjádření k podané žalobě sama uznala, že měla rozhodnutí vydat bez zbytečného odkladu.

[24] Zároveň soud považuje za nutné zdůraznit, že závěrem uvedeným v bodu [22] tohoto rozsudku se odchýlil od nedávného rozsudku zdejšího soudu ze dne 25. 8. 2022, č.j. 10A 114/2021-41, kde v bodě 30 desátý senát uvedl, že žalované stanovuje správní řád lhůtu k rozhodnutí o určení advokáta na 30 dní.

[25] V daném případě je tedy mimo jiné předmětem sporu výklad pojmu „bez zbytečného odkladu“. Tento neurčitý právní pojem se opakovaně vyskytuje v různých ustanoveních správního řádu („bezodkladně“, „bez dalšího“, „bezprostředně“, „bez zbytečného odkladu“), přičemž jeho smyslem je dle názoru soudu stanovení časového okamžiku, který má být co nejkratší. Vztaženo na posuzovanou věc, rozhodnutí žalované o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby by mělo být vydáno hned, jak to možné, tj. co nejdříve. Správní řád ani žádný jiný právní předpis však přímo nestanoví, co konkrétně se pod tímto pojmem rozumí.

[26] K výkladu tohoto pojmu soud považuje za vhodné citovat rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2015, sp.zn. 30 Cdo 530/2014, ve kterém je uvedeno, že „*lhůta bez zbytečného odkladu přímo neurčuje, v jakém konkrétním časovém okamžiku je třeba konat. Nemusí nutně znamenat, že je třeba konat ihned, na druhou stranu u jakéhokoliv odkladu konání, který nastane, je třeba vždy v každém jednotlivém případě zjistit, zda se nejedná o odklad zbytečný, a to s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem daného případu.*“ V rozsudku ze dne 10. 12. 2013, sp.zn. 32 Cdo 2484/2012, pak Nejvyšší soud vyslovil, že „*jde o neurčitou lhůtu, jejíž podstatu vymezuje již její slovní vyjádření. Z časového určení „bez zbytečného odkladu“ je třeba dovodit, že jde o velmi krátkou lhůtu, již je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání směřující ke splnění povinnosti či k učinění právního úkonu či jiného projevu vůle, přičemž doba trvání lhůty bude záviset na okolnostech konkrétního případu. Jde o lhůtu v řádu dnů, maximálně týdnů, v co nejkratším časovém úseku.*“ V rozsudku ze dne 11. 12. 2019, č.j. 30 Cdo 5865/2017, dále dospěl k závěru, že „*při posouzení dodržení lhůty podle ustanovení § 71 odst. 1 správního řádu nelze rezignovat na zjištění okolností konkrétního případu a posouzení zbytečnosti či nezbytnosti odkladu v každém jednotlivém případě s ohledem na jeho konkrétní okolnosti. Formulace „bez zbytečného odkladu“ neznamená automaticky ve lhůtě do třiceti dnů; lhůta do třiceti dnů stanovená v ustanovení § 71 odst. 3 správního řádu se použije, pouze pokud rozhodnutí nelze vydat bezodkladně, což musí být opět v každém jednotlivém případě zdůvodněno konkrétními okolnostmi posuzované věci.*“ Dále lze odkázat usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2020, sp.zn. 33 Cdo 3460/2019, či na nález Ústavního soudu ze dne 15. 8. 2005, sp.zn. IV.ÚS 314/05.

[27] Rovněž tak podle judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudky ze dne 20. 11. 2008, č.j. 6 As 1/2008-48, ze dne 12. 8. 2010, č.j. 9 Afs 20/2010-74) jde o lhůtu v řádu

dnů, maximálně týdnů, v co nejkratším časovém úseku, přičemž v praxi je nutno tento pojem vykládat podle konkrétního případu (*ad hoc*) v závislosti na účelu, který chce zákonodárce konkrétním ustanovením za pomoci tohoto pojmu dosáhnout.

- [28] S ohledem na výše uvedené judikaturní závěry se tedy vydání rozhodnutí po 26 dnech od podání žádosti, jako tomu bylo v nyní projednávaném případě, jeví jako porušení předmětné lhůty. A to i s přihlédnutím k tomu, že žalovaná argumentovala toliko nutností provést „správní úvahu“ a pořadím napadlých věcí, aniž by ve vztahu k projednávané věci uvedla cokoliv konkrétního. Rovněž je nutné zohlednit i to, že v případech, na které v reakci na námitku žalobce odkázala žalovaná, tato rozhodla v mnohem kratších dobách – v případě č.j. 10.01-001366/18 vydala rozhodnutí za 7 dní po obdržení žádosti (žádost doručena 14. 11. 2018, rozhodnutí vydáno 21. 11. 2018); v případě č.j. 10.01-000035/22 vydala rozhodnutí za 8 dní po obdržení žádosti (žádost doručena 17. 1. 2022, rozhodnutí vydáno 25. 1. 2022). Soud se tak nemohl ztotožnit s argumentem žalované, že pro vyhovující rozhodnutí je významným ohledem i včasnost podané žádosti. Žalovaná je totiž předně povinna vydat rozhodnutí ve lhůtě, kterou jí stanovuje zákon o advokacii, a to bez ohledu na to, zda se jedná o rozhodnutí vyhovující či nevyhovující, a bez ohledu na to, kdy byla žádost podána.
- [29] Lze totiž vyslovit závěr, že pokud je žádaná služba vázána striktně na lhůtu (zde na lhůtu k podání ústavní stížnosti), pak logicky půjde k tíži žadatele, pokud nepožádal o určení advokáta s dostatečným předstihem tak, aby tuto žádost žalovaná vyřídila jak ve „své“ lhůtě pro rozhodnutí, tak především ve lhůtě potřebné k uskutečnění právní služby.
- [30] Soud však dospěl k závěru, že lhůta pro vydání rozhodnutí dle ustanovení § 18c odst. 5 zákona o advokacii („*bez zbytečného odkladu*“) je lhůtou procesní, na jejíž uplynutí zákon neváže žádné právní důsledky pro věc samu. K tomu soud odkazuje na ustálenou judikaturu, kdy např. Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 22. 7. 2011, č.j. 9 A 128/2010-33 uvádí, že: „*nedodržení zákonem stanovené lhůty pro vydání rozhodnutí ze strany správního orgánu I. stupně nemůže být důvodem pro zrušení takového rozhodnutí. Uvedená lhůta je zcela jednoznačně lhůtou toliko pořádkovou a zákon s jejím zmeškáním spojuje pouze jediný důsledek, a tím je povinnost či možnost nadřízeného správního orgánu učinit opatření proti nečinnosti (§ 80 odst. 1, 3 správního řádu). Z ustanovení § 80 odst. 3 správního řádu také vyplývá, že po uplynutí lhůt pro vydání rozhodnutí může žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti podat účastník řízení. Této možnosti nicméně žalobce nevyužil.*“ Městský soud v Praze poté v rozsudku ze dne 23. 11. 2017, č.j. 5 A 153/2017-36, uvádí, že: „*(...) lhůty k vydání rozhodnutí dle § 71 správního řádu jsou podle ustálené judikatury lhůtami pořádkovými, s jejichž marným uplynutím zákon automaticky nespojuje žádné negativní následky; i po jejich uplynutí lze ve věci vést správní řízení a vydat rozhodnutí. Přestože je tedy zmeškání pořádkové lhůty stanovené zákonem k vydání rozhodnutí, jakož i neefektivní vedení správního řízení vadou řízení, není je možno považovat za podstatná porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Bez dalšího proto nedodržení lhůty ani neefektivnost vedeného řízení nepředstavuje důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí soudem.*“
- [31] Lhůta pro vydání rozhodnutí je tedy svou povahou lhůtou pořádkovou a samotné nedodržení této lhůty nemůže být důvodem pro zrušení správního rozhodnutí. Porušení lhůty může být titulem pro náhradu škody nebo nemajetkové újmy podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím, nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992

Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. V určitých případech by porušení lhůty pro vydání rozhodnutí mohlo vést k jiným řízením (podání žaloby proti nečinnosti dle ustanovení § 79 a násl. s.ř.s. nebo žaloby zásahové dle ustanovení § 82 a násl. s.ř.s.).

- [32] Lze pak ještě doplnit odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu 26. 10. 2006, č.j. 6 Ads 50/2005-63, v němž dospěl k závěru, že „pokud správní orgány ve správním řízení nerozhodly ve lhůtách stanovených správním řádem, přičemž o nemožnosti ve stanovených lhůtách rozhodnout nebyl navrhovatel uvědoměn, nejde o takovou vadu řízení, která by mohla být důvodem pro zrušení napadeného správního rozhodnutí soudem.“ Nedodržení lhůty k rozhodnutí je tedy bezesporu negativním jevem v činnosti správního orgánu, není však samo o sobě vadou mající vliv na zákonnost rozhodnutí správního orgánu.
- [33] Nezákonnost napadeného rozhodnutí však soud spatřuje v posouzení zákonné podmínky pro podání žádosti o určení advokáta dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Soud totiž dospěl k závěru, že podání ústavní stížnosti ve lhůtě kratší než 1 měsíc ode dne doručení vyhovujícího opatření žalované o určení advokáta je sice nutno vnímat jako hraniční, nicméně ne jako nereálné. Vždy totiž bude třeba danou věc posoudit individuálně. Dobu 18 dnů od konce lhůty pro podání ústavní stížnosti tak v daném případě soud vyhodnotil jako dostatečnou, neboť z ničeho nevyplynuly žádné okolnosti, které by řízení před žalovanou měly prodloužit tak, aby nebyla schopna v této lhůtě vydat rozhodnutí. V již odkazované věci vedené u zdejšího soudu pod sp.zn. 10A 114/2021 tento senát shledal 11 denní lhůtu jako nedostatečnou pro vydání rozhodnutí žalované, s čímž se nyní rozhodující senát rovněž ztotožňuje.
- [34] Úvaha žalované ohledně včasnosti podání žádosti je však nadto ještě neúplná. Žalovaná uvedla, že žalobce neuvedl žádné důvody, proč žádost podává pozdě, když za takovou okolnost nelze vyhodnotit jen konec lhůty pro podání ústavní stížnosti. Žalovaná při této své úvaze dle soudu pominula hned několik okolností. Jednak dle názoru soudu není povinností žadatele uvádět, proč podává žádost pozdě, když se domnívá, že ji podává včas. A jednak žalobce v příslušné části formuláře uvedl, že ještě před tím, než požádal žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, tak poptával právní služby u 2 advokátů (JUDr. David Karabec, JUDr. Jiří Skála), kteří jej ale odmítli zastupovat (pozn. soudu: u nichž tedy žalobce musel logicky vyčkat, zda jeho žádost o zastoupení přijmou či nikoliv). Tuto skutečnost tak žalovaná při své úvaze pominula zcela.
- [35] K argumentu žalované, že vzorový formulář pro podání žádosti není „její“, ale jde o přílohu vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., považuje soud za vhodné uvést, že se v případě předmětného formuláře skutečně jedná o součást obecně závazného právního předpisu, nicméně s ohledem na to, že formulář je mimo jiné ke stažení na webových stránkách žalované, a že je soudu z jeho úřední činnosti známo, že v případě, kdy žadatel ve formuláři neuvede nějakou náležitost, tak jej žalovaná vyzývá k doplnění (např. čísla jedacího posledního rozhodnutí soudu aj.), nelze žalobci vytýkat, že postupoval doslovně v souladu s tímto formulářem. Uvedl-li tedy žalobce do kolonky v bodě III. na str. 3 s označením „Existují nějaké zvláštní okolnosti opravňující přednostní vyřízení Vaší žádosti (zejména povinnost dodržet stanovené lhůty, v takovém případě uveďte údaj o tom, kdy má lhůta uplynout?“, pouze to, že lhůta pro podání ústavní stížnosti uplyne dnem 25. 1. 2022, pak takové údaje nelze vyhodnotit jako nedostatečné.

- [36] Z uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné, a proto jej zrušil dle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. Dále soud vrátil věc dle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. žalované k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s.).
- [37] Výrok II. o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce, který měl ve věci úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl. Žalobci však v řízení před zdejším soudem žádné důvodně vynaložené náklady nevznikly. Žalobce neměl náklady se zaplacením soudního poplatku, neboť byl od soudních poplatků osvobozen usnesením zdejšího soudu ze dne 20. 9. 2022, č.j. 6A 31/2022-47. Neměl ani náklady spojené s právním zastoupením, neboť v řízení nebyl zastoupen. Žalobci tak žádnou náhradu nákladů řízení nelze přiznat. Žalovaná pak na náhradu nákladů řízení jako neúspěšný účastník nemá právo. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 12. ledna 2023

JUDr. Ladislav Hejtmánek
předseda senátu